

М.Ю. Скульський

*Національний університет “Львівська політехніка”,
вул. С. Бандери 12, 79013, м. Львів, Україна*

МІЖНАРОДНИЙ РІК АСТРОНОМІЇ: РЕТРОСПЕКТИВА ТА СУЧАСНІСТЬ

400 років тому, тобто 1609 року, Галілео Галілей направив створений ним телескоп на небесні світила і відкрив нові, невідомі до того явища. Так була започаткована революція в астрономії, нова ера у дослідженні і пізнанні Всесвіту, наших уявлень про його фізичну природу. Це була важлива віха поступу людства до сучасної науково-технологічної цивілізації. Відзначаючи цю дату, 62-а Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй проголосила 2009-й рік Міжнародним Роком Астрономії (МРА), доручивши ЮНЕСКО організацію міжнародних заходів. До розробки цих заходів долучилася Міжнародна Астрономічна Спілка (МАС) і в 140 країнах світу були створені національні комітети. Координуючий комітет було створено й Українською Астрономічною Асоціацією (УАА).

15 січня на офіційній церемонії відкриття МРА Генеральний директор ЮНЕСКО проголосив основні заходи в рамках тематичної ініціативи „Астрономія та світова спадщина”. Церемонія відбувалася у режимі on-line, що давало змогу будь-кому бути там “присутнім” поряд з видатними вченими та нобелівськими лауреатами, міністрами різних держав та представниками королівських династій. Делегацію України очолював президент УАА Яцків Я.С. Ініціатива ЮНЕСКО та МАС включала різнопланові заходи і акції, ознайомитися з якими міг кожен бажаючий на сайті <http://www.astronomy2009.org/general/>. Загальне гасло МРА: “Відкрий для себе Всесвіт”. Його проголошення є визнанням у сучасному світі астрономії як фундаментальної складової науки, освіти і культури, важливості зв'язків поміж ними у формуванні світогляду різних поколінь на шляху розвитку людства, як на шляху пізнання таємниць світобудови. Найбільш престижним заходом на території країн східної та центральної Європи, запланованим науковцями і офіційними представниками цих країн, МАС та ЮНЕСКО, був Міжнародний Астрономічний Конгрес „Астроказань – 2009”. Він відбувся 19-28 серпня 2009 року в м. Казані (Республіка Татарстан, Росія), де як світову спадщину під опіку ЮНЕСКО запропоновано взяти одну із найстаріших – Казанську Астрономічну обсерваторію. Послідовно працювали чотири тематично зв'язані конференції: „Астрономія та світова спадщина: крізь час та континенти”, „Навколосемна астрономія – 2009”, „Місяць, супутники і планети: автоматизовані дослідження і аналіз”, „Астрономія в сучасному світі та освіті”. В організаційній, науковій та просвітницькій роботі конгресу взяли участь науковці-астрономиз України, яку очолював президент УАА, академік Яцків Я.С. Запрошену лекцію „Від магнетизму СР-зір до магнетизму подвійних зір” виголосив автор цієї доповіді. Основними заходами, які планувала УАА впродовж Міжнародного Астрономічного Року були: проведення 8-го з'їзду УАА; випуск марки та пам'ятної монети, присвячених МРА; проведення тематичних регіональних конференцій з астрономії наукового та педагогічного профілю із залученням до них вчителів, студентів, аматорів астрономії (зокрема, фестивалю „Астрофест-2009”, конкурсу на кращу шкільну обсерваторію); популяризації астрономічних знань як через ЗМІ, публікацію книг та підручників, так і через організацію безпосередніх спостережень небесних об'єктів в певні дні на обсерваторіях та публічних місцях всіма бажаючими. Центрами таких заходів стали астрономічні обсерваторії та кафедри астрономії університетів, планетарії та зареєстровані об'єднання аматорів астрономії. Такі екскурсії та спостереження проводились впродовж МРА у Львівській Астрономічній обсерваторії та в центрі м.Львова. Люди спостерігали небесні об'єкти в телескоп чи на екрані монітора, спілкувались з астрономами, задавали запитання. Ставиться завдання створити у м.Львові науково-просвітницький центр “Планетарій”.